

EDUKACINIŲ PRIEMONIŲ
RINKINYS, PADEDANTIS KOVOTI
SU LYČIŲ STEREOTIPAIS
ANKSTYVOJO UGDYMO
APLINKOJE

2022

Leidiny s išleistas įgyvendinant projektą „BEE. Lyčių lygybė ankstyvajame ugdyme“. Šis projektą iš dalies finansuoja Europos Komisijos Teisių, lygybės ir pilietybės programa, kvietimo Nr. REC-AG-2020. Šis leidiny s atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateikiamos informacijos naudojimą.

© Moterų informacijos centras, 2022 mic@lygus.lt

© Tekstai: Dovilė Masalskienė, Dovilė Rūkaitė

© Iliustracijos: Dovilė Rūkaitė

TURINYS

1.	Įvadas	
1.1	Kam ir kodėl buvo parengtas šis priemonių rinkinys?	5
1.2	Kas sudaro šį priemonių rinkinį?	7
1.3	Projektas „BEE. Lyčių lygybė ankstyvajame ugdyme“	8
1.4	Kas yra lyčių stereotipai ir jų įtaka?	10
2.	Savistabos priemonės	17
3.	Praktiniai užsiėmimai	22
3.1	Darbas su mažaisiais	22
3.2	Mokslas ir technologijos (ST)	33
3.3	Laikas ir erdvė (E/M)	40
3.4	Menai ir pasakojimai (A)	49
4.	Projekto partnerių sukurtos priemonės	70
4.1	Kipro komandos sukurtos priemonės	67
4.2	Rumunijos komandos sukurtos priemonės	75
4.3	Italijos komandos sukurtos priemonės	82
5.	Žodynėlis	89
6.	Rekomendacijos pedagogams	94
7.	Naudingi šaltiniai	106

IVADAS

1.1. Kam ir kodėl buvo parengtas šis priemonių rinkinys?

Šis leidinys tai dvejų metų darbo rezultatas dirbant, tyrinėjant, diskutuojant, žaidžiant ir vėl diskutuojant apie šiuolaikinio iki mokyklinio ugdymo iššūkius kuriant aplinką be lyčių stereotipų. Moterų informacijos centras kartu su tarptautinių partnerių* komanda siekė pateikti geriausių priemonių rinkinį pedagogams ir edukatoriams dirbant su mažaisiais piliečiais, kurių amžius nuo 3 iki 7 metų.

Lietuvoje tokio amžiaus vaikais paprastai lanko darželį ir pereina į priešmokyklinę grupę. Šiame amžiaus tarpsnyje vaikams svarbiausia žaisti. Tačiau pedagogai puikiai žino, jog jau ankstyvajame amžiuje švietimo sistema, būdama tokia svarbi mūsų visuomenės dalis, įvairiais būdais prisideda prie lyčių stereotipų kūrimo ir skleidimo, kas, pavyzdžiui, atsiskleidžia naudojamoje mokomojoje medžiagoje ar netgi edukatorių elgesyje, kai nesąmoningai iškeliami skirtingi lūkesčiai atsižvelgiant į vaiko lytį. Tačiau nagrinėjant ir diskutuojant nežinomas ar netikėtas karjeros pasirinkimo galimybes ir berniukams, ir mergaitėms būtų galima atsikratyti lyčių stereotipų ir nesivadovauti jais nei klasėje, nei už jos ribų.**

Kai tau 3 metukai, pokalbis apie karjeros galimybes tikriausiai yra pirmasis tavo gyvenime, tačiau netikėto kampo diskusijos naudingos kiekviename žingsnyje. Šis priemonių rinkinys skirtas būtent netikėtiems posūkiams atskleisti ir leisti į smagią kelionę kasdien žaidžiant žaidimus klasėje ar kieme be spaudimo rinktis vieną ar kitą spalvą, statant namus ir pilis vadovaujant geriausiam inžinieriui, ir ne būtinai vyrui, ar gėsinat gaisrus su moterų gaisrininkų komanda.

Kuriant priemones mes norime padėti auklėtojams organizuoti kasdienes veiklas, vesti diskusijas, kalbėtis su vaikais įvairiomis temomis ir gebėti atpažinti ir veiksmingai kovoti su lyčių stereotipais.

„lyčių stereotipai
išankstinės mintys, remiantis kuriomis moterims ir
vyrams pasirinktinai priskiriami vaidmenys ir savybės,
kurias sąlygoja ir apriboja jų lytis”***

*COSPE Onlus ir Casa della Donna di Pisa, Italija, Asociatia Pentru Libertate Si Egalitate De Gen A.l.e.g. (A.l.e.g.), Rumunija, Mediterranean Institute of Gender Studies MIGS, Kipras

**Teigia Europos lyčių lygybės instituto leidinys: European Institute for Gender Equality. Gender in education and training. Luxembourg: Publications Office of the European Union. 2016. Prieiga internete: <https://eige.europa.eu/publications/%20gender-education-and-training>

***Daugiau informacijos <https://eige.europa.eu/lt/thesaurus>

Šis priemonių rinkinys gali būti naudingas ikimokyklinio bei priešmokyklinio amžiaus vaikų pedagogams, mokyklų vadovams ir socialiniams pedagogams metant iššūkį lyčių stereotipams ugdymo aplinkoje. Darželio ar mokyklos aplinka be nusistovėjusių stereotipų padeda vaikams tvirtą pagrindą augti laisvai ir sudaro sąlygas atsiskleisti jų unikaliems interesams ir talentams.

Kviečiame išbandyti šias priemones savo aplinkoje ir nepamiršti pasidalinti atsiliepimais. Nuoširdžiai tikime, kad jaunoji karta užaugs be rožinės ir žydros spalvų rėmų ir drąsiai konstruos savo ateitį nepaisydama jokių pasenusių ir dirbtinai sukonstruotų nuostatų. Tvirtai tikime, kad lygios galimybės moterims ir vyrams ves mūsų visuomenę pažangos ir gerovės keliu.

